

Armádní generál JOSEF BÍLÝ

* 30. 6. 1872 Žbonín u Českých Budějovic

† 21. 9. 1941 Praha

Armádní generál Josef Bílý byl významnou postavou předválečné československé armády. Náležel k nejlepším znalcům strategie a taktiky. Zvlášť blízké mu byly problémy opevnění a operací v horských podmínkách. Znal pohraničí i jeho vojenské možnosti ...

Vojenskou službu začal ještě v rakousko-uherské armádě, neboť po studiích na gymnáziu v Písku a kadetní škole v Terstu byl vyřazen v roce 1892 k tarnopolskému pěšímu pluku 15. Jako mladý důstojník absolvoval v letech 1898-1900 Válečnou školu ve Vídni, načež byl přidělen generálnímu štábu u 7. pěší divize a poté u 13. pěší brigády v Osijeku. Před první světovou válkou přednášel potom na kadetní a dále na sborové škole ve Vídni.

V létě 1914 byl ustanoven velitelem praporu, později polního pluku 18, s nímž bojoval nejdříve na ruské a nakonec na italské frontě. Již tehdy rozuměl vojenskému umění jako málokdo. Dosáhl nejvyššího vyznamenání - řádu Marie

Terezie. Avšak v armádě Františka Josefa zůstal podplukovník Bílý Čechem, i když nepřešel na druhou stranu fronty k československým legiím. Ještě po letech vzpomínali čeští vojáci od pěšího pluku 92 (jehož velitelem byl jmenován po svém zranění u Dobrušky) na statečného a starostlivého důstojníka. Ještě za války působil jako učitel v informačním kurzu pro vyšší velitele v Brixenu a nakonec byl jmenován velitelem pěšího pluku 74.

Krátce po 28. říjnu 1918 nastoupil podplukovník Bílý službu v nově se tvořící československé armádě, ve které byl nejdříve pověřen posádkovým a okrskovým velitelstvím v Českých Budějovicích. Odtud na jaře roku 1920 odešel na Podkarpatskou Rus jako velitel okrsku Berehová. Krátce poté převzal velitelství 16. pěší brigády a zúčastnil se převzetí Těšína. Koncem roku 1921 ho jmenovali generálem a také zástupcem zemského vojenského velitele v Brně.

Bývalí rakouští důstojníci českého původu, kteří zůstali věrni svému češství a po první světové válce přešli do československé armády, to neměli vždy snadné. Bylo logické, že do popředí se dostávali legionářští důstojníci. I oni však museli uznat **neobyčejné vojenské kvality a charakter Josefa Bílého.**

V roce 1926 se stal velitelem 6. pěší divize v Brně, v dubnu 1928 pak 1. pěší divize v Praze. Mezitím dvakrát krátce zastával funkci zemského vojenského velitele v Brně. Po přeložení

do Prahy a povýšení na divizního generála se stal zástupcem a o rok později velitelem Zemského vojenského velitelství v Praze.

„Prorokovalo se,“ uvedly tehdy jedny rakouské noviny, „že tomuto důstojníku neobvyklého formátu je předurčena velká budoucnost. Podplukovník Bílý slouží dnes v československé armádě a jako generál má významnou funkci zemského vojenského velitele v Čechách. Jeho bývalé podřízené z úseku Bocche-Lusia jsou pyšní a radují se z toho, že dosáhl tak vysoké velitelské funkce člověk, který si v těžkých dobách získal lásku a úctu svých vojáků.“

Byl známou postavou. Pozdější nestor československé žurnalistiky František Gel se ho jednou zeptal, **co považuje za největší úspěch.** Generál Bílý odpověděl bez rozmyšlení: **Výcvik.** Jeho hodnocení podřízených generálů a důstojníků představují velmi zajímavý a kritický pohled na špičky předválečné československé armády. Mnozí z nich se později stali jeho představenými.

Ve svém služebním postupu byl Bílý nepochybně podporován francouzskými vojenskými odborníky, kteří aspoň ve dvacátých letech měli v československé armádě značný vliv. Bílý také **v roce 1924 absolvoval generálský kurz ve Versailles a byl vyznamenán řádem Čestné legie.** Velmi přátelské styky udržoval se zmocněncem francouzské armády v Československu generálem L. Faucherem, ale později také s prvním vedoucím vojenské delegace Dělňcko-rolnické Rudé armády generálem Unschlichtem.

Dnem 1. července 1937 byl sedmašedesátiletý armádní generál Josef Bílý sice přeložen do výslužby, avšak po dvou letech byl znovu povolán do služby. V zářijové mobilizaci v roce 1938 měl své velitelské stanoviště u Zlína, tedy na nejhroženějším směru ... Rozkaz ke kapitulaci i přes pocíty ponížení jako voják poslechl. Když Němci 15. března 1939 vtrhnou do země, hovoří o hanbě ...

Pokusil se ji odčinit. Nečekal na žádné pověření. Z podnětu takzvané Rady starších (generálůvé J. Bílý, S. Vojtechovský, A. Eliáš a H. Vojta) a s porad uskutečněných po 20. březnu 1939 mezi Bílým, Vojtechovským a generálem S. Ingrem vznikla odbojová organizace „bývalých“ vojáků - Obrana národa.

Koncem léta a na podzim 1939 se pak podařilo vybudovat vojenské podzemí, které představovalo rámec jakési zakonspirované armády, v jejímž čele bylo hlavní velení se štábem. Jemu byla podřízena tři zemská velitelství (Čechy, Morava a Praha) a různé speciální organizace - sabotážní, zpravodajské, teroristické, pro rádiové a kurýrní spojení atd. Zemským velitelstvím podléhaly kraje (tzn. divize), těm pak okresy (pluky), jimž byly podřízeny opět teritoriální úseky - prapory, členěné na roty a čety. Na relativně jednotné struktuře měla značný podíl likvidační skupina ministerstva národní obrany, která využívala toho, že zařazovala „bývalé“ důstojníky do civilního povolání a přidělovala je na určitá místa, aby tak současně vytvářela kostru organizace.

Důsledky oslav 28. října 1939 nepostihly jen studenty vysokých škol. Gestapo intenzivně hledalo organizátory demonstrací a koncem roku už mělo zakresleno „pavouky sítě Obrany národa“. Počátkem roku 1940 pak skončilo období první garnitury Obrany národa, kterou gestapo prakticky zničilo. Koncepce, orientovaná na brzký převrat, a nedostatek konspirace se krutě vymstila.

Generál Bílý odešel do ilegality 14. prosince 1939, neboť byl varován, že má být zatčen. O potížích, s kterými se přitom setkával, svědčí následující příhoda: *„Potkal na celnici dva četníky, ti mu vzdali čest, poněvadž v něm poznali bývalého zemského velitele ...“* Následující léto byl nakonec zatčen a vězněn až do vyhlášení prvního stanného práva po příchodu R. Heydricha.

Mezi prvními souzenými stanným soudem v Praze byli odsouzeni právě členové Obrany národa - J. Bílý, generálové H. Vojta, F. Horáček a další. Rozsudek - trest smrti - byl okamžitě vykonán.

PhDr. Zdeněk Vališ